

Рехвіашвілі Л.Т.

студент;

Щербина Є.М.

кандидат юридичних наук, доцент,

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ НОТАРІАТУ

Важливим аспектом у сфері нотаріату є міжнародне співробітництво з іноземними державами, а також застосування їх законодавства в практиці українських нотаріусів. Також, слід звернути увагу на Міжнародний союз латинського нотаріату, його цільове призначення та роль для України. Варто розглянути позитивне значення Європейського кодексу нотаріального професійного права на міжнародному рівні.

Перш за все, слід почати з того, що нотаріуси відповідно до законодавства України, міжнародних договорів застосовують норми іноземного законодавства. Нотаріуси приймають документи, складені відповідно до вимог іноземного права, а також вчиняють на документах посвідчувальні написи у формі, передбаченій іноземним законодавством, якщо це не суперечить законодавству України.

Довіреність, що призначається для вчинення дій за кордоном і не містить вказівки про строк її чинності, зберігає силу до її скасування особою, яка видала довіреність, про що може бути зазначено в тексті довіреності. За заявою особи, яка видає довіреність, що призначається для дії за кордоном, така довіреність може бути зареєстрована в Єдиному реєстрі довіреностей відповідно до вимог Положення про Єдиний реєстр довіреностей, про що нотаріусом зазначається у тексті довіреності [2].

Дії, пов'язані з охороною майна, що залишилося після смерті іноземного громадянина і перебуває на території України, або майна, яке належить одержати іноземному громадянину після смерті громадянина України, а також з видачею свідоцтва про право на

спадщину щодо такого майна, здійснюються відповідно до законодавства України [2].

Відповідно до ст. 100 Закону України «Про нотаріат», документи, складені за кордоном за участю іноземних властей або які від них виходять, приймаються нотаріусами за умови їх легалізації органами Міністерства закордонних справ України. Легалізація офіційного документа означає перевірку його відповідності чинному законодавству країни перебування, встановлення та посвідчення дійсності оригіналу документа або підпису, повноважень посадової особи, що підписала документ або засвідчила попередній підпис, а також справжності відбитка штампа, печатки, яким скріплений документ [1].

Щодо Міжнародного союзу латинського нотаріату, то утворений він був 2 жовтня 1948 року у місті Буенос-Айрес (Аргентина) на зустрічі представників національних нотаріальних організацій і спочатку нараховував 19 учасників [3, с. 1].

МСЛН являє собою всесвітнє об'єднання національних нотаріальних організацій (міжнародну неурядову організацію), що поєднує країни, де поширене законодавство про нотаріат латинського типу як результат рецепції римського права [3, с. 1].

Згідно зі ст. 1 Статуту Союзу, його головними завданнями є сприяння, координація та розвиток нотаріальної діяльності у міжнародній галузі, забезпечення незалежності професії нотаріуса на благо кожного й усіх. Також, у Союзі існує низка спеціальних комісій, утворених за тематичними й регіональними принципами. Так, Комісія у справах міжнародного нотаріального співробітництва опікується нотаріусами за межами Союзу, а також державами, в яких нотаріати або взагалі відсутні, або засновані на принципах, що відрізняються від принципів організації вільного нотаріату латинського типу.

Важко не приділити увагу Європейському кодексу нотаріального професійного права, який був прийнятий 1995 р. на одному із засідань Конференції нотаріатів Європейського союзу, що проходила у Неаполі. Прийняття цього документу свідчило, що нотаріальні організації країн, які входять до Європейського союзу, зробили

важливий крок на шляху до гармонізації національного законодавства, що регулює нотаріальну діяльність, та виходу співпраці нотаріусів на загальноєвропейський рівень [3, с. 2].

Кравченко Н.П. вважає, що у врегулюванні правовідносин, що виходять за національні межі, Європейським кодексом нотаріального професійного права встановлюється принцип пріоритету відповідного національного права за місцем вчинення нотаріальної дії, тобто, вчинюючи на прохання зацікавлених осіб нотаріальну дію з приводу правовідносин, що виходять за національні межі, нотаріус має дотримуватися права своєї держави (тобто країни свого походження), права держави перебування і норм Кодексу [2].

Отже, варто звернути увагу на значення цього Кодексу та Міжнародного союзу латинського нотаріату для України. 17 листопада 2007 року рішенням Конференції Української нотаріальної палати було прийнято та затверджено Кодекс професійної етики нотаріусів України. В основу Кодексу було покладено Європейський кодекс нотаріального професійного права та заповіді Міжнародного союзу латинського нотаріату [1]. Він покликаний сприяти сумлінному виконанню нотаріусами свого професійного обов'язку, розумінню нотаріальною спільнотою публічно-правового призначення та відповідального характеру нотаріальної діяльності, а, отже, і підвищенню авторитету нотаріату та репутації нотаріусів.

Також наступним кроком було затвердження 14 березня 2013 року Наказом № 431/5 Міністерства юстиції України Правила професійної етики нотаріусів України, які визначають загальні стандарти професійної етики нотаріуса України, морально-етичні принципи нотаріуса при здійсненні нотаріальної діяльності та професійно-етичні правила поведінки у відносинах з колегами, Нотаріальною палатою України, державними органами, установами, організаціями, фізичними та юридичними особами. Нотаріальна палата України приєдналася до Міжнародного союзу нотаріату (МСЛН), офіційне членство в якому затверджено Асамблеєю нотаріатів-членів МСЛН 8 жовтня 2013 року у м. Ліма (Перу) [3, с. 1].

Отже, вплив міжнародних нормативно-правових актів та організацій для України є досить помітним і вагомим. Завдяки міжнародному співробітництву український нотаріат розвивається і удосконалюється. Як можна було вже помітити з аналізу вітчизняного законодавства, нотаріат України тяжіє до моделі нотаріату латинської школи і перебуває у стані реформування.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про нотаріат»: закон України від 02.09.1993р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1993. № 39. Ст. 383.
2. Наказ Міністерства Юстиції України «Про запровадження Єдиного реєстру довіреностей та внесення змін і доповнень до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України» від 28.12.2006 р. № 111/5.
3. Статут Міжнародного союзу латинського нотаріату від 02.10.2007 р. URL: <http://npu.ua/wp-content/uploads/2018/03/StatutesUINLua-2.pdf>.